

การประเมินความเสี่ยง
เพื่อจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

หน่วยงานตรวจสอบภายใน เทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ข้อกำหนด

๑. หลักเกณฑ์การตรวจการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔

ในส่วนของ มาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ รหัส ๒๐๑๐ กำหนดไว้ว่า “หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องวางแผนการตรวจสอบตามผลการประเมินความเสี่ยง เพื่อจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของกิจกรรมที่จะทำการตรวจสอบให้สอดคล้องกับเป้าหมายหน่วยงานของรัฐ”

๒. มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง นักวิชาการตรวจสอบภายใน ระดับชำนาญการ ข้อ ๒.๓ กำหนดไว้ว่า “วางแผนการกำหนดแนวทางการออกแบบตรวจสอบประจำปี ด้านการเงิน บัญชี พัสดุ งบประมาณ เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินการถูกต้องตามระเบียบ ป้องกันการทุจริต”

๓. หนังสือกรมบัญชีกลาง

ที่ กค ๐๔๐๙.๒/ว๓/๓ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๕ เรื่อง การจัดทำแบบประเมินด้านการตรวจสอบภายใน และแบบสำรวจด้านการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ ๑๒ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในมีการวางแผนการตรวจสอบ โดยใช้ความเสี่ยงเป็นพื้นฐานในการจัดลำดับความสำคัญของงานตรวจสอบภายใน และสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

กรอบการทำงานของผู้ตรวจสอบภายใน

๑. หลักเกณฑ์การตรวจการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔

ในส่วนของหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ข้อ ๑๖(๒) กำหนดไว้ว่า “หน่วยงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐ ตามข้อ (๒)– (๓) ให้รับผิดชอบตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐนั้น” (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือหน่วยงานของรัฐตามข้อ (๖))

ข้อ ๑๘ ขอบเขตงานของการตรวจสอบภายในให้ครอบคลุมถึง การตรวจสอบ วิเคราะห์รวมทั้งการประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งรวมถึง

(๑) ประเมินความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ เสนอแนะการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

(๒) สอบทานระบบการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รวมทั้งข้อกำหนดอื่นของหน่วยงานของรัฐ

(๓) สอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลการดำเนินงานและการเงินการคลัง

(๔) ตรวจสอบระบบการดูแลรักษา และความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจให้มีความเหมาะสมกับประเภทของทรัพย์สินนั้น

(๕) วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

๒. มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง นักวิชาการตรวจสอบภายใน ระดับชำนาญการ กำหนดลักษณะงาน ในด้านการปฏิบัติการ ไว้ดังนี้ (เฉพาะที่เกี่ยวกับกรอบการตรวจสอบภายในประจำปี)

ข้อ ๑.๑ ศึกษา วิเคราะห์ และตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ตัวเลข หลักฐานการทำสัญญา และเอกสารต่างๆทางด้านการเงิน การบัญชี พัสดุทรัพย์สินเพื่อให้การตรวจสอบดำเนินไปอย่างถูกต้องและได้ผลตรงกับหลักฐานที่เกิดขึ้นจริง

ข้อ ๑.๒ ตรวจสอบการและประเมินผลปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การเงิน พัสดุทรัพย์สิน และการบริหารด้านอื่นๆของส่วนราชการ รวมทั้งการสอบหาข้อเท็จจริงในกรณีที่มีการทุจริต เพื่อดูแลให้การใช้งบประมาณและทรัพยากรเป็นไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพสูง และตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ข้อ ๑.๘ ควบคุมดูแลการตรวจสอบการใช้และเก็บรักษายานพาหนะในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการประหยัดและถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๑.๙ ควบคุมดูแลการตรวจสอบรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายและการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่าย รวมทั้งเงินยืมและการจ่ายเงินทรองราชการ และเงินนอกงบประมาณทุกประเภท เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้

๓. หนังสือกรมบัญชีกลาง (ว๓/๓ ลว. ๒๓/ ม.ค. ๖๕)

แบบประเมินด้านการตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ ๒๐ และ ๒๑ กำหนดไว้ว่า

ข้อ ๒๐ หน่วยงานตรวจสอบภายในมีการตรวจสอบระบบการร้องเรียนหน่วยงาน (Whistleblowing System)

ข้อ ๒๑ หน่วยงานตรวจสอบภายในมีการให้ความเห็นต่อความเพียงพอด้านความปลอดภัยของระบบสารสนเทศขององค์กร

สรุปหัวข้อกิจกรรม ที่จะนำมาประเมินความเสี่ยง

จากกรอบการทำงานของผู้ตรวจสอบภายในข้างต้น จึงสรุปหัวข้อที่จะนำมาประเมินความเสี่ยง ได้ดังนี้ (เฉพาะการดำเนินงานของเทศบาล ไม่รวมหน่วยงานย่อย)

๑. การบริหารงบประมาณ
๒. การเงิน
๓. การบัญชี
๔. การทำสัญญา
๕. การพัสดุทรัพย์สิน
๖. การบริหารงานเฉพาะเรื่อง

กำหนดปัจจัยเสี่ยง

๑. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation) หมายถึง ความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานแล้วไม่บรรลุวัตถุประสงค์ หรือปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่คุ้มค่า

๒. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Finance) หมายถึง ความเสี่ยงของข้อมูลที่เป็นตัวเงินหรือตัวเลข ทั้งจากงบการเงินและจากการปฏิบัติงานในกระบวนการที่จะตรวจสอบนั้น ไม่ถูกต้อง ไม่เพียงพอ ไม่ครบถ้วน ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ทันเวลา

๓. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ (Compliance)

ค่าความเสี่ยง

๐ = ไม่มีความเสี่ยง ๑ = ความเสี่ยงต่ำ ๒ = ความเสี่ยงปานกลาง ๓ = ความเสี่ยงสูง
คะแนนรวม ๐-๓ = ความเสี่ยงต่ำ ๔-๖ = ความเสี่ยงปานกลาง ๗-๙ = ความเสี่ยงสูง

การประเมินความเสี่ยง

กิจกรรม	ค่าความเสี่ยง			รวม
	ด้านการดำเนินงาน	ด้านการเงิน	ด้านกฎหมาย	
๑. การบริหารงบประมาณ				
๑.๑ การจัดทำงบประมาณ	๑	๑	๒	๔
	มีความเสี่ยงปานกลางเนื่องจาก กรมส่งเสริมฯ มีหนังสือชักชวน การจัดทำงบประมาณแจ้งให้ อปท.ปฏิบัติทุกปี อีกทั้งยังมีการ ตรวจสอบโดย สนง.ท้องถิ่นอำเภอ ก่อนเสนอต่อนายอำเภอให้ ความเห็นชอบ			
๑.๒ การควบคุมงบประมาณ	๑	๑	๑	๓
	มีความเสี่ยงต่ำเนื่องจากปัจจุบัน อปท.มีการควบคุมงบประมาณ ด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS)			
๒. การเงิน				
๒.๑ การรับเงินจากรายได้ จัดเก็บเอง	๑	๒	๓	๖
	มีความเสี่ยงปานกลางเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด มีกฎหมายเกี่ยวข้องหลายเรื่อง แต่จำนวนเงินยังไม่สูงเมื่อเทียบกับ รายได้ที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลาง			
๒.๒ การเก็บรักษาเงิน	๑	๑	๑	๓
	มีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่จะไม่มีเงินเก็บรักษาเนื่องจากนำ ฝากธนาคารในวันนั้นๆ หรือมีเงินที่ต้องเก็บรักษาไม่มาก มีตู้เซฟ			
๒.๓ การนำเงินฝากธนาคาร	๒	๒	๑	๕
	มีความเสี่ยงปานกลาง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด มีเพียงพนักงาน ๑ คนและคนขับรถนำเงินไปฝากธนาคาร แต่เงินที่ นำฝากแต่ละวันไม่มาก คือหลักร้อย-หลักพัน นานๆที่จะมีหลักหมื่น			
๒.๔ การเบิกเงิน การตรวจ เงิน และการจ่ายเงิน	๒	๓	๓	๘
	เป็นกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับเงินจำนวน มาก มีข้อกำหนด ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องมาก			
๓. การบัญชี				
๓.๑ การบันทึกบัญชีรับเงิน จ่ายเงิน ในสมุดบัญชีขั้นต้น	๑	๒	๒	๕
	ความเสี่ยงปานกลางเนื่องจาก มีรายการที่ต้องบันทึกจำนวนมาก มาตรฐานการบัญชีภาครัฐเป็นเรื่องใหม่ แต่ลดความเสี่ยงด้วย ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS)			

๓.๒ การจัดทำรายงานการเงิน	๑	๒	๒	๕
	มีความเสี่ยงปานกลางเนื่องจาก มีรายการที่ต้องบันทึกจำนวนมาก มาตรฐานการบัญชีภาครัฐเป็นเรื่องใหม่ แต่ลดความเสี่ยงด้วยระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS)			
๔. การทำสัญญา				
๔.๑ การทำสัญญาจ้างก่อสร้าง	๑	๒	๒	๕
	มีความเสี่ยงปานกลาง เนื่องจากเนื้อหาสัญญาค่อนข้างมาก จำนวนเงินสูง แต่ถูกลดความเสี่ยงด้วยรูปแบบสัญญามาตรฐาน			
๔.๒ การทำสัญญาจ้างบุคคล (จ้างเหมาบริการ)	๑	๑	๑	๓
	มีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากสัญญามีเนื้อหาน้อย จำนวนเงินต่ำ			
๔.๓ การทำสัญญาซื้อ-จ้างอื่น	๒	๑	๑	๔
	มีความเสี่ยงปานกลาง เนื่องจากส่วนมากเป็นใบสั่งซื้อสั่งจ้าง เนื้อหาอาจไม่ครบถ้วน จำนวนเงินน้อย-มาก			
๔.๔ การทำสัญญาจ้างยืมเงิน	๐	๑	๑	๒
	มีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากมีรูปแบบสัญญาชัดเจน จำนวนเงินต่ำ และผู้ยืมเป็นข้าราชการในหน่วยงาน สามารถหักเงินเดือนได้			
๕. การพัสดุทรัพย์สิน				
๕.๑ การใช้ทรัพย์สิน	๒	๐	๒	๔
	มีความเสี่ยงปานกลาง คืออาจมีการนำทรัพย์สินไปใช้ส่วนตัว			
๕.๒ การเก็บรักษาทรัพย์สิน	๒	๐	๒	๔
	มีความเสี่ยงปานกลาง มีสถานที่จัดเก็บทรัพย์สิน แต่ยังมีส่วนที่การจัดเก็บไม่เรียบร้อย ทรัพย์สินอาจมีการสูญหาย			
๖. การดำเนินงานด้านอื่น (การจัดซื้อจัดจ้าง)				
๖.๑ การกำหนดราคากลาง	๒	๒	๒	๖
	มีความเสี่ยงปานกลาง เนื่องจากราคากลางในการจัดซื้อจ้าง มีที่มาหลายแหล่ง การหาราคากลางบางอย่างง่าย บางอย่างค่อนข้างซับซ้อน หรือหาราคากลางค่อนข้างยาก เช่น ราคากลางงานก่อสร้าง ราคากลางจ้างทำของ			
๖.๒ การควบคุมงานก่อสร้าง	๒	๐	๒	๔
	มีความเสี่ยงปานกลาง โดยความเสี่ยงส่วนใหญ่เกิดจากผู้รับจ้าง			
๖.๓ การตรวจรับพัสดุ และการบริหารสัญญา	๓	๐	๒	๕
	มีความเสี่ยงปานกลาง พัส্তুบางอย่างอาจมีความซับซ้อน อาจส่งผลกระทบต่อตรวจรับพัสดุ ไม่ถูกต้อง			

๖.๔ หลักประกันสัญญา	๒	๑	๒	๕
	มีความเสี่ยงปานกลาง เพราะต่อให้มีการเรียกเก็บเงินประกันสัญญา ก็ยังมีความเสี่ยงที่จะเกิดการทิ้งงาน เพราะหลักประกันมีเพียงร้อยละ ๕ ของมูลค่าซื้อหรือจ้าง			

๗. การดำเนินงานด้านอื่นๆ (เฉพาะเรื่อง)				
๗.๑ การเบิกจ่ายเงิน โครงการประเภทรายจ่ายเกี่ยว เนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้า ลักษณะหมวดอื่นๆ	๑	๒	๒	๕
	มีความเสี่ยงปานกลาง เนื่องจากโครงการต้องเกี่ยวเนื่องจากบุคคลอื่น รวมทั้งมีข้อกำหนด ระเบียบ กฎหมาย เกี่ยวข้องจำนวนมาก			
๗.๒ การจ่ายค่าตอบแทน เช่น ค่าตอบแทนกระบวนกร จัดซื้อจัดจ้าง, ค่าเช่าบ้าน, ค่า เล่าเรียนบุตร	๐	๒	๒	๔
	มีความเสี่ยงปานกลาง เนื่องจากเป็นลักษณะการเบิกที่มีอัตรากำหนดไว้ชัดเจน			
๗.๓ ลูกหนี้ภาษีค้างชำระ	๒	๒	๒	๖
	มีความเสี่ยงปานกลาง เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก และกฎหมายค่อนข้างซับซ้อน			
๗.๔ ลูกหนี้เงินยืมค้างชำระ	๑	๑	๑	๓
	มีความเสี่ยงต่ำ เนื่องจากเป็นการยืมจากบุคลากรภายใน ที่ผ่านมายังไม่พบกรณี ลูกหนี้ผิดนัด			
๗.๕ ภาษีที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	๒	๒	๓	๗
	มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในด้านนี้โดยตรง พึ่งเข้ามารับหน้าที่ใหม่ รวมถึงกฎหมาย ระเบียบฯ มีจำนวนมาก			
๗.๖ ภาษีป้าย	๒	๒	๓	๗
	มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในด้านนี้โดยตรง พึ่งเข้ามารับหน้าที่ใหม่ รวมถึงกฎหมาย ระเบียบฯ มีจำนวนมาก			

ปัจจัยอื่นที่นำมาพิจารณาจัดแผนการตรวจสอบประจำปี และแผนปฏิบัติงานประจำปี

๑. หน่วยงานคลัง

เทศบาลตำบลแม่คำ มีหน่วยงานคลังทั้งหมด ๔ หน่วยงาน ประกอบด้วย หน่วยงานคลังเทศบาลตำบลแม่คำ หน่วยงานคลังโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่คำ หน่วยงานคลังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่คำ และหน่วยงานคลังกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลแม่คำ

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องวางแผนตรวจสอบให้ครบถ้วนทุกหน่วยงานคลัง

๒. ช่วงเวลา

ในช่วงต้นปีงบประมาณ หน่วยรับตรวจอาจยังไม่ได้ดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ เนื่องจากยังไม่มีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินงาน หรืออาจอยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนงาน ผู้ตรวจสอบภายในจึงไม่อาจตรวจสอบกิจกรรมของปีงบประมาณปัจจุบันได้ ดังนั้นผู้ตรวจสอบภายในอาจมีความจำเป็นต้องตรวจสอบกิจกรรมที่ต่อเนื่องมาจากปีงบประมาณก่อน โดยไม่พิจารณาประเมินความเสี่ยง

๓. หนังสือกรมบัญชีกลาง

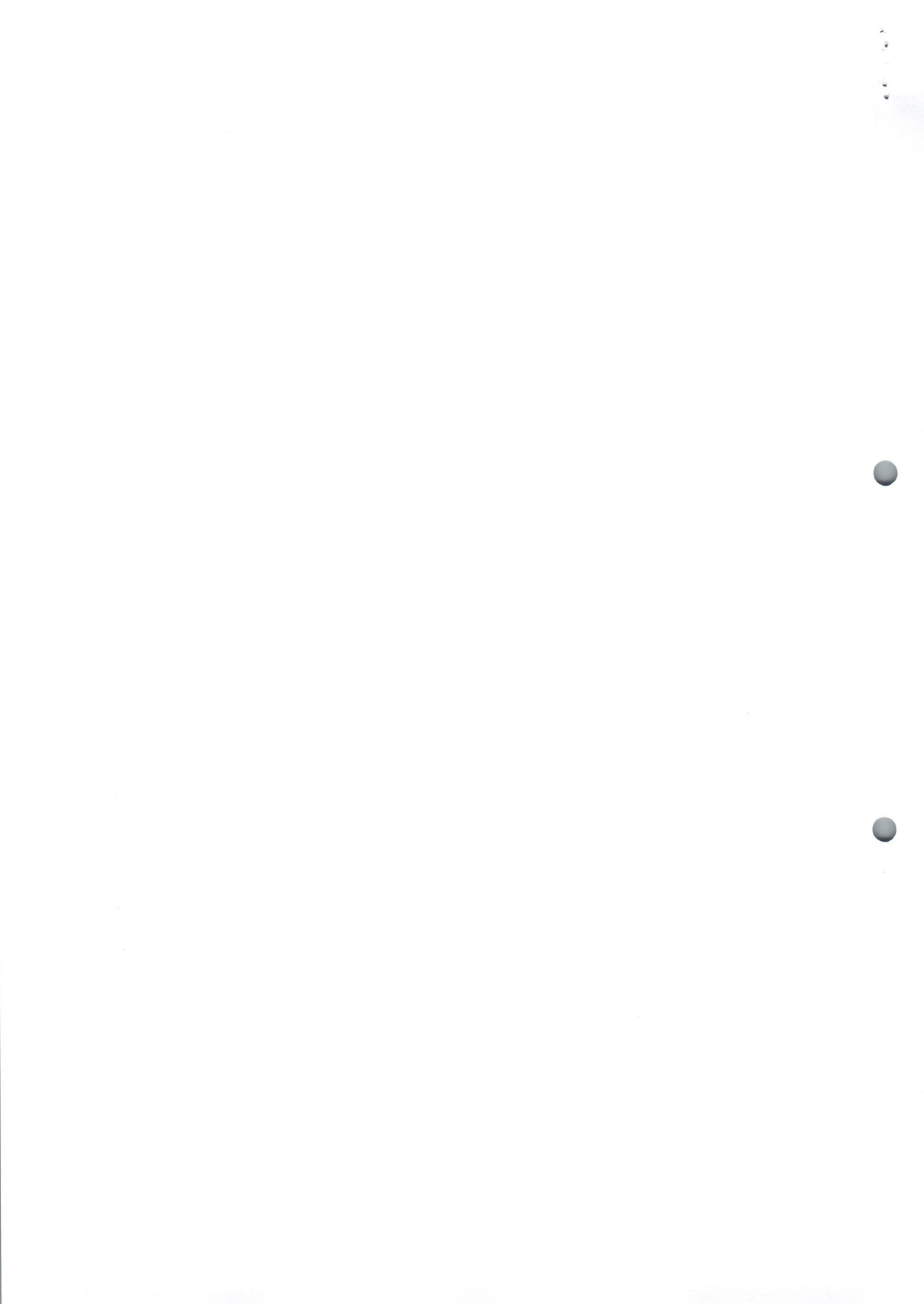
ตามหนังสือกรมบัญชีกลางที่อ้างถึงข้างต้น ได้กำหนดให้หน่วยตรวจสอบภายในต้องตรวจสอบระบบการร้องเรียนหน่วยงาน และความเพียงพอด้านความปลอดภัยของระบบสารสนเทศขององค์กร ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีแผนเรื่องดังกล่าว ไว้ในแผนการตรวจสอบภายในประจำปี

๔. การหมุนเวียนเรื่องที่ตรวจสอบ

ผู้ตรวจสอบภายในอาจพิจารณาหมุนเวียนเรื่องที่ตรวจสอบในแต่ละปี

สรุปกิจกรรมที่จะนำไปจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี

๑. กิจกรรมที่ได้มาจากการประเมินความเสี่ยง
 - ๑.๑ กิจกรรมการบริหารงบประมาณ (ไม่พิจารณาวางแผนตรวจสอบ)
 - ๑.๒ กิจกรรมการเงิน
 - การรับเงินจากรายได้จัดเก็บเอง
 - การนำเงินฝากธนาคาร
 - การเบิกเงิน การตรวจเงิน การจ่ายเงิน
 - ๑.๓ กิจกรรมการบัญชี
 - การจัดทำรายงานการเงิน
 - ๑.๔ การทำสัญญา
 - การทำสัญญาจ้างก่อสร้าง
 - ๑.๕ การพัสดุและทรัพย์สิน
 - การสุ่มตรวจนับครุภัณฑ์
 - ๑.๖ การดำเนินงานด้านอื่น (กิจกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง)
 - การใช้ factor f ในราคากลางงานก่อสร้าง
 - การตรวจรับงานจ้างก่อสร้าง และการบริหารสัญญา
 - หลักประกันสัญญา

๑.๓/ การดำเนินงานด้านอื่นๆ (เฉพาะเรื่อง)

- การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- การจัดเก็บภาษีป้าย
- ลูกหนี้ภาษีค้างชำระ
- การดำเนินการโครงการต่างๆ

๒. กิจกรรมที่ได้มาจากเหตุเพราะเป็นหน่วยงานคลังที่แยกออกไปดำเนินการต่างหาก

- การดำเนินงานของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่คำ
- การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่คำ
- การดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลแม่คำ

๓. กิจกรรมที่ได้มาจากเหตุของช่วงเวลา

- สอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในเพื่อรายงาน ต่อนายอำเภอ
- การตรวจสอบรายงานผลการดำเนินงานของผู้รับเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา

๔. กิจกรรมที่ได้มาจากเหตุของมาตรฐานการตรวจสอบภายใน และหนังสือกรมบัญชีกลาง

- ระบบการร้องเรียนหน่วยงาน
- ความเพียงพอด้านความปลอดภัยของระบบสารสนเทศขององค์กร

ผู้ประเมิน

(นายพงษ์พัฒน์ ดอกจิว)

นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ